

Anskaffelsesregelverket: Bestemmelser/prosedyrer som kan være aktuelle i hastesituasjoner.

Nedenfor følger bestemmelser/prosedyrer som kan være aktuelle å benytte dersom det må gjøres en rask anskaffelse.

Inngåtte rammeavtaler skal benyttes dersom de dekker behovet som har oppstått. Det vi her omtaler er varer eller tjenester som i utgangspunktet ikke er omfattet av inngåtte avtaler, eller som følge av en mangelsituasjon ikke kan kjøpes på inngåtte avtaler.

1. Umiddelbare krisesituasjoner:

Dersom det oppstår en nødsituasjon som er knyttet til «liv og helse» gjennomfører man anskaffelsen, men begrenser den til det som er nødvendig for å avhjelpe den oppstått situasjonen. Det skrives et notat om hva som er gjort og bakgrunnen for det. Notatet må henvise til de helsefaglige vurderinger som er foretatt og arkiveres i saksbehandlingssystemet. Det legges til grunn et proporsjonalitets-prinsipp, dvs. det skrives et mer omfattende notat for en stor anskaffelse enn for en liten. Dersom det er tid bør en pr. telefon eller e-post kontakte flere leverandører slik at en, forholdene tatt i betraktning, gjør en best mulig anskaffelse, jf. kvalitet og pris m.m.

Hjemmel: Nødrett/nødrettsbetraktninger. I den forrige LOA § 5 stod det at (vår understrekning) «[e]n anskaffelse skal så langt det er mulig være basert på konkurranse». Det fremgår av lovforarbeidene til ny LOA at ny § 4 er ment å videreføre innholdet i gammel LOA § 5. Hastemomentet vil være et sentralt moment i vurderingen av om det er mulig å gjennomføre konkurranse og hvor omfattende konkurransen i så fall kan være. Anskaffelsens anslåtte verdi vil også være et viktig moment i vurderingen, jf. kravet om forholdsmessighet i lovens § 4.

2. Bestemmelser som kan være aktuelle i hastesituasjoner:

Nedenfor følger en oversikt over de aktuelle bestemmelsene i anskaffelsesregelverket. Innkjøper må foreta en vurdering av hvilke bestemmelse som fremstår som mest aktuell og om de kan benyttes i det aktuelle tilfellet. Ved behov kan man kontakte Innkjøp konsern.

- Det er en egen unntaksbestemmelse for forskriften del II i FOA § 5-2, bokstav c). Der fremgår det at forskriften del II ikke gjelder for kontrakter der «oppdragsgiver på grunn av uforutsette omstendigheter ikke kan utsette inngåelsen av kontrakten i den tidsperioden det tar å få gjennomført en åpen eller begrenset tilbudskonkurranse». NB: Husk at FOA del I og LOA (lov om offentlige anskaffelser) gjelder. Det medfører bl.a. at de grunnleggende prinsippene i LOA § 4 vil gjelde. Dette innebærer også at anskaffelser så langt det er mulig skal være basert på konkurranse. Hastemomentet vil være et av vurderingsmomentene i den forbindelse.
- For forskriften del III følger det at konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring kan benyttes «*der er umulig å overhold fristene i en åpen anbudskonkurranse, begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forutgående kunngjøring som følge av forhold som ikke skyldes oppdragsgiver, og som oppdragsgiver ikke kunne forutse*». *Kontraktens omfang skal ikke være større enn strengt nødvendig*», jf. § 13-3 bokstav e). I disse tilfellene gjelder heller ikke bestemmelsene om karenperiode, jf. § 25-2, (2), bokstav a). NB: Husk at FOA del I og LOA (lov om offentlige anskaffelser) gjelder. Det medfører bl.a. at de grunnleggende prinsippene i LOA § 4 vil gjelde. Det følger videre av § 13-4 bokstav a) at oppdragsgiver kan gjennomføre en anskaffelse uten konkurranse dersom «dersom det er umulig å gjennomføre en konkurranse uten forutgående kunngjøring etter § 13-3». I departementets veileder fremkommer det at «*for at unntaket skal kunne anvendes, må det*

være umulig å overholde prinsippet om konkurranse i en konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring etter § 13-3. At det skal være «umulig» innebærer at unntaket skal tolkes strengt. Det må være objektivt umulig å gjennomføre konkurranse for at unntaket skal komme til anvendelse. Et særlig aktuelt eksempel på dette er der oppdragsgiver ikke har tid til å gjennomføre en konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring etter § 13-3 bokstav e på grunn av uforutsette forhold som naturulykker, epidemier e.l. Slike situasjoner kan gjøre det tvingende nødvendig å anskaffe direkte fra en leverandør, det vil si uten å gjennomføre en konkurranse etter § 13-3 bokstav e, fordi enhver forsinkelse kan være til skade for menneskers liv og helse».

Det fremkommer altså av veilederen er epidemier uforutsette hendelser. Det må tas en konkret vurdering på hvorvidt det er umulig å innhente tilbud fra flere leverandører slik at oppdragsgiver kan gå direkte til en leverandør. Slik situasjonen er per i dag (19.03.20) vil man nok raskt komme til at kommunen må kunne gjøre direkte kjøp på testutstyr, smittevernutstyr, helsevikartjenester, nedvask og annet som er nødvendig å få på plass umiddelbart, herunder også teknologiske løsninger. Dette må vurderes konkret ettersom tiden går og situasjonen endrer seg.

- For anskaffelser under nasjonal terskelverdi (under 1.3. mill.) gjelder forskriften del I og anskaffelsesloven og kommunens egne retningslinjer. Det vises til pkt. 3 i dette notatet.
- Fristbestemmelser del III: FOA (forskrift om offentlige anskaffelser) kapittel 20 (forskriftens del III) har i en rekke bestemmelser om at en kan forkorte tilbudsfristen i hastetilfeller. I mange tilfeller er det snakk om en halvering av fristene. Det vises til FOA §§ 20-2 (3), 20-3 (5), 20-4 (3).
- Fristbestemmelser i del II: For anskaffelser som følger forskriftens del II foreligger ingen egen hasteregel, men man benytter seg av den fleksibiliteten som ligger i § 8-14.
- Mindre endringer i kontrakt inngått etter regelverkets del II og III:
Forskriften Del III har flere bestemmelse som kan være aktuelle. Den mer ordinære endringsbestemmelsen i 28-1 nr. 1 bokstav b kan benyttes. Den gjelder mindre endringer og er ikke knyttet opp mot en spesiell situasjon. Det foreligger også en bestemmelse som fanger opp mer uforutsette situasjoner. I § 28-1 (1) bokstav d) fremgår det at gjøres endringer som «er nødvendig som følge av omstendigheter som en aktsom oppdragsgiver ikke kunne forutse. Dette gjelder bare når
 1. anskaffelsens karakter ikke blir endret; og
 2. prisøkningen ikke overstiger 50 prosent av den opprinnelige kontrakten. Dersom det foretas flere endringer etter hverandre, gjelder denne begrensningen for hver enkelt endring. Slike endringer må ikke foretas for å omgå forskriften»NB: Endringer etter denne bestemmelsen må kunngjøres etter FOA § 21-1.

Forskriften del II har bestemmelser om endringer i § 11-2. Bestemmelsen har ikke samme detaljnivå som i del III. Det er antatt at mulighetene for endring er minst like stor som i del III.

3. Mindre, frittstående anskaffelser:

Bergen kommune har retningslinjer for mindre anskaffelser. Disse følger av punkt 2.2 og 2.3 i egen byrådssak:

<http://www3.bergen.kommune.no/bksak/default.asp?c=78404&d=&day=1116&u=BR2&y=2017-4-27>

For anskaffelser under 100.000 gjelder i utgangspunktet enkle og raske prosedyrer, jf. punkt. 2.2.

For anskaffelser mellom 100.000 og 1.3 millioner (terskelverdien endret fra 1.1. til 1.3 etter at byrådssaken var oppe) fremgår fremgangsmåten av punkt 2.3. Foreligger det en umiddelbar krisesituasjon benyttes prosedyren som er beskrevet i punkt 1 i dette notatet.

4. Avsluttende merknader:

Husk at fremgangsmåte omtalt i punkt 1 og 2 er unntaksbestemmelser som må brukes med varsomhet og ikke i større grad enn nødvendig.

Dette dokument kan bli oppdatert på bakgrunn av de erfaringer som vi gjør oss i den situasjonen som har oppstått. Innkjøp Konsern 24.03.20.